

7.10. Šedesátníkem

Šedesátka je takový magický věk, číslo 60 sloužilo jako užitečný základ orientálních číselných soustav a dodnes se promítá do zeměměřictví a práce s úhly; šedesáté narozeniny po dlouhá léta pro muže znamenala vznik nároku na důchod. Až v posledních letech minulého století se začal mužům důchodový věk každý rok o dva měsíce posouvat; pro mne tak tento nárok vznikl 10. června 2006. Poslední roky před šedesátkou se měnila struktura rodiny, takže jako šedesátník jsem byl trojnásobným tchánem a po několik měsíců před šedesátkou pětinasobným dědečkem. Rodinným událostem tohoto období se chci věnovat v této kapitole.

Jitunka po maturitě na Dopplerově gymnáziu na jižním cípu Malé Strany r. 1994 byla přijata na tři vysoké školy, na Přírodovědeckou a Matematicko-fyzikální fakultu Karlovy univerzity a na Fakultu technické a jaderné fyziky ČVUT. Rozhodla se pro Matfyz a vědoma si velkého zájmu o Přírodovědeckou fakultu své rozhodnutí tam nenastoupit sdělila studijnímu oddělení velmi brzy. Na Matfyzu studovala čistou matematiku (zaměření na statistiku a ekonomii) a po nástupu již měla známost s **Pavlem Řežábkem**, s nímž se znala z akcí pražské evangelické mládeže. Pavel, absolvent FJFI ČVUT, patřil do nuselského sboru. Náhradní vojenskou službu vykonával ve Fyzikálním ústavu AV ČR a při jednom z prvních našich společných setkáních nám ukázal různá "kouzla" s kapalným dusíkem. Svatbu měli na podzim 1995 u Martina ve zdi, kde je oddával farář Mirek Dus; obřadu předcházela civilní úkon na nuselské radnici, kam přišli budoucí novomanželé v civilním oblečení jen se svědky. Hostina pak byla v restauraci v Paláci kultury na předmostí Nuselského mostu.

Řežábkům se na konci června 1997 narodila **Janička**; Jitunka si pro jistotu dodělala nějaké zkoušky, aby byla bakalářkou, nicméně bez přerušení ve studiu na MFF UK pokračovala a roku 1999 ukončila magisterské studium, přičemž diplomka jí posloužila i jako základ pro rigorózní řízení, takže celkem velice brzy získala titul RNDr.

Petrunka rovněž maturovala na Dopplerově gymnáziu, o dva roky později než Jitunka. Po celou dobu studia měla na matematiku RNDr. Zdeňka Lauschmanna, presbytera a varhaníka z libeňského sboru ČCE a bratra našeho strašnického "spolumládežníka" Hynka. Zdeněk ji natolik pro matematiku nadchnul, že neváhala a podala si přihlášku jen na Matfyz. Chtěla se připravovat na kantoření na gymnáziích. K fyzice na střední škole nepřilnula, a tak si vybrala obor matematika – informatika.

Jednou, jako studentka 3. ročníku MFF odjela Petrunka na evangelický kurs do krkonošských Křížlic. Domů ji autem přivezl **Štěpán Nadrchal**. Potřeboval navštívit toaletu, a tak ji dovedl až do bytu, čímž jsme měli možnost ho poznat (a asi jemu především šlo o to poznat nás). Jejich známost se rozvíjela rychle; na přelomu 7. a 8. semestru, když byl Štěpán pracovně v Anglii, ho tam Petrunka navštívila, a pak v květnu (2000) byla svatba, opět u Martina ve zdi, kde je oddával farář Jan Dus z

Poličky. Místo formální hostiny byl odpoledne raut v jarovské modlitebně. Mně se velice líbil, rád jsem tam poznal Štěpánova strýce Zdeňka Nadrchala, adventistu, náčelníka žst. Jihlava. Povídali jsme asi hlavně o dráze. - Nedlouho před Petruščinou svatbou dostala téměř tříletá Janička Řežábková bratříčka Pavlíčka a rok po svatbě Petrunka měla v Karolinu promoci.

Jak Řežábkovi, tak pak i Nadrchalovi začínali společný život v našem někdejší bytě v Tejnické ulici. V době, kdy se Nadrchalovi brali, byli Řežábkovi už přestěhovaní do bytu na Pankráci, kde před svatbou bydlil Pavel s maminkou, a mamince pořídili nedaleko odtud byt "1+1" (tj. 1 pokoj a kuchyň). Nadrchalovi se dříve, než se jim narodil David, odstěhovali do domu ve Střešovicích, který koupili spolu se Štěpánovými rodiči a jeho sestrou Lenkou s manželem.

Radunčina životní cesta se v řadě míst lišila od té, kterou šly její sestry. Nemajíc na Jarově vrstevnice se rozhodla chodit na konfirmační přípravu a být konfirmovaná na Vinohradech. Zatímco obě starší sestry absolvovaly Dopplerovo gymnázium¹ v matematicky orientované třídě, **Radunka** středoškolské studium prožila na libeňském gymnáziu, kde ovšem nehledala nějaké diametrálně odlišné zaměření, nýbrž jí šlo o to moci navštěvovat jako volitelný předmět deskriptivu, a po maturitě nešla na Matfyz, nýbrž si podala přihlášky na tři fakulty ČVUT (Stavební, Strojní, Elektrotechnickou), přičemž nakonec se rozhodla pro Stavební, kde absolvovala systémové inženýrství, které k informatice na Matfyzu nemělo daleko. A životního partnera nenašla v evangelických kruzích, nýbrž při ekumenických setkáváních jarovských evangelíků s katolíky. Začátkem července 2004 se s **Jirkou Hlinkou** vzali, svatbu měli v kostele Neposkvrněného početí Panny Marie ve Strašnicích a pak následovalo společné posezení v příjemné restauraci v Dolních Počernicích. Hlinkovy oddával příjemný a sympatický kněz Miloš Szabó. My jsme tehdy byli čtyřnásobnými prarodiči, k Janičce a Pavlíkovi Řežábkovým o prázdninách 2002 přibyl **David Nadrchal** a v březnu 2004 **Danuška Řežábková**. Petrunka čekala druhé děťátko o prázdninách. Radunčina promoce na ČVUT proběhla pak v únoru 2005 v prostoru pro nás nezvyklém, avšak také velice důstojném – v Betlémské kapli.

¹ Jitka i Petra začaly svou středoškolskou dráhu v matematicky zaměřených třídách na náměstí Míru na tzv. "Píkárně" – oficiální adresa byla tř. Wilhelma Piecka 2. Ulice se za komunistů jmenovala podle východoněmeckého pohlavára a nedlouho po r. 1989 dostala původní název Korunní. V domě č. 2 bývalo dříve církevní gymnázium a v rámci restitucí budova začala soužití arcibiskupskému gymnáziu, a tak sekulární gymnázium se muselo přestěhovat. Útočiště našlo na severním konci Zborovské ulice, který sice patří do Prahy 5, avšak katastrálně na Malou Stranu. Gymnázium později dostalo jméno po fyzikovi Christianu Dopplerovi. – V otevřenosti vůči církvím a křesťanství, která u nás krátce po roce 1989 byla, se ještě na nám. Míru začalo vyučovat katolické náboženství, na něž Jitka chodila a katechetku františkánskou terciářku Věru si velice oblíbila, a snad ještě z "předrevolučních dob" tam byla tradice studentských modlitebních chvil, konaných jednou týdně; Jitka se tam setkala mj. s dnešními vysokoškolskými učiteli Doc. JUDr. Zábojem Horákem a Doc. RNDr. Antonínem Jančaříkem.

Pavel Řežábek absolvoval náhradní vojenskou službu ve Fyzikálním Ústavu ČSAV, ovšem pak volil odchod do ekonomické sféry; s Jitunkou si přáli velkou rodinu. Než nastoupil v Čezu pracoval u dvou zahraničních firem, od jedné z nichž byl vyslán r. 2002 na šestiměsíční pracovní pobyt ve francouzském Le Havru a r. 2003 na pět měsíců do Spojených států amerických. Do Francie nás Řežábkovi pozvali. Měli tam k dispozici přízemní prostorný domek ve vsi **Manéglise**, asi 15 km severovýchodně od **Le Havru**. Zajímavé bylo, jak příjemně jsme vnímali dlaždicovou podlahu v celém obytném prostoru. A neobvyklé bylo vidět těsně před oknem pasoucí se krávy. Pro děti tam bylo příjemné prostředí a pětiletá Janička dokonce chodila so školky. Jazyková bariéra jí vyhovovala, měla aspoň důvod se tam s nikým nebavit. My jsme si užívali venkovského Řežábkovic bydlení, ale hlavně jich samých. Byli úžasnými hostiteli! A umožnili nám poznat mnoho krásných míst z Horní Normandie a zajeli s námi i na nejúžasnější místo v Dolní Normandii, hodně autem – někdy s námi jeli všichni, někdy jen Pavel, někdy jen Jitunka, jejíž odvaze řídit jsme se obdivovali, a zvládala to skvěle. A došlo i na vlak, já zdarma a Evi za polovinu. Použili jsme jej k dvěma cestám směrem na Paříž. První z nich směřovala do hornonormandské metropole **Rouenu**, kde jsme navštívili úžasný moderní kostel sv. Jany z Arku, viděli řadu historických památek a na Pavlovu radu se podívali mimo centrum do zajímavého průmyslového muzea, což byla stará továrna na textilní vlákna. Druhá cesta vedla vlakem až za Rouen do Vernonu, odkud jsme šli pěšky do obce **Giverny** a tam navštívili **Monetův dům a zahradu**. Obojí stálo za to, zahrada je úplně fantastická. A tak jsme hrdinně přijali i zklamání, že autobus vyhlédnutý pro cestu zpět do Vernonu nejel² a pětikilometrovou cestu od vlaku jsme si v protisměru ještě zopakovali.

S Řežábkovými jsme dále poznali pobřeží severně od Le Havru (Étretat s nádhernou skalní bránou v moři, Fécamp, Diéppe), Pavel využil cest do práce, aby nás vzal do Le Havru, který jsme si pak sami prohlédli, či do půvabného Honfleuru na levém břehu Seiny u jejího ústí do Atlantiku. Návštěva Honfleuru byla spojena se zajímavou zkušeností. Pavel nás odvezl k mostu přes Seinou, abychom si zažili i krásné pohledy z mostu. Když jsme k mostu došli, uvítala nás cedule oznamující, že chodník je uzavřen a je třeba přejít na druhou stranu. A tak jsme ne zrovna příjemný přechod přes silnici absolvovali, a setkali jsme se s tímž sdělením. Do Honfleuru jsme se dostat chtěli, uvědomili jsme si, že jsme ve Francii a že se asi nic nestane, když most po libovolném z chodníků přejdeme. A opravdu se nic nestalo.

Zatímco první víkend v Manéglise byl takový seznamovací či uvítací, druhý byl opravdu plně využitý. V sobotu jsme s našimi hostiteli jeli na bratňsko-dolnonormandské pomezí na pozoruhodnou **Horu Sv. Michaela** (Le Mont-Saint-

² Po 13 letech jsme získali při zájezdu podobnou zkušenost. Zřejmě vynechávání autobusu k francouzskému životu patří.

Michel) s rozlehlým klášterem na kopci a malebnými úzkými uličkami na úbočích. Za přílivu je Hora Sv. Michaela ostrovem, s pevninou ovšem spojeným mostem či sypanou hrází. Cestou odtud jsme se ještě stavili v dolnonormanském hlavním městě Caen. V neděli jsme si pak v Manéglise intenzivně užívali vnučátka, takže Pavel s Jitunkou si mohli vyrazit do Paříže.

K vzpomínání na Manéglise patří i Pavlovy užitečné informace. Výlet z Étretatu³ do Fécampu nám Pavel naplánoval tak, abychom měli slunce v zádech a mohli se vykoupat při přílivu. Při procházce Rouenem nám zavolal, že tam za 5 minut začne pršet, a opravdu začalo, a my jsme déšť prožili v suchu v interiéru Jany z Arku.

Když už jsme se do Francie vydali, chtěli jsme cestu využít k návštěvě dalších míst. Z Prahy jsme vyjeli ráno, sklonek odpoledne a večer strávili ve **Stuttgartu**, odtud jeli lehátkovým vozem do **Paříže**, kde jsme si chtěli část dne užít. Zavazadle jsme si chtěli uložit na nádraží, z něhož jsme měli v jízdě pokračovat. Nakonec však přes polovinu disponibilního času jsme ztratili hledáním úschovny zavazadel, dokonce na různých nádražích, až jsme zjistili, že pro všechna centrální pařížská nádraží je úschovna jediná, a to na Východním nádraží, kam jsme ze Stuttgartu přijeli. Pro nás ovšem nejdůležitější bylo být včas ve vlaku do Le Havru, kde nás Pavel na nádraží očekával.

Cestou zpět jsme se stavili ve **Štrasburku**, kde jsme strávili příjemné dva dny a kousek odpoledne k tomu a tři noci, v jednoduchém hotelu velmi blízko od nádraží. V poněkud deštivém počasí jsme vnímali kouzlo tamních ulic, uliček a kostelů, a i celé malebné místní části Le Petit France. Nakonec jsme si uvědomili, že nám čas chybí, a tak za město k sídlu evropských institucí jsem se vydal jen já, zatímco Evinka navštěvovala zajímavé obchůdky.

Domů jsme se pak vrátili přes Karlsruhe, kde jsem si vzpomněl na svého spolužáka z večerní střední školy Jirku Tučka⁴, který se tam oženil (ale nevím, zda ještě v té době tam žil).

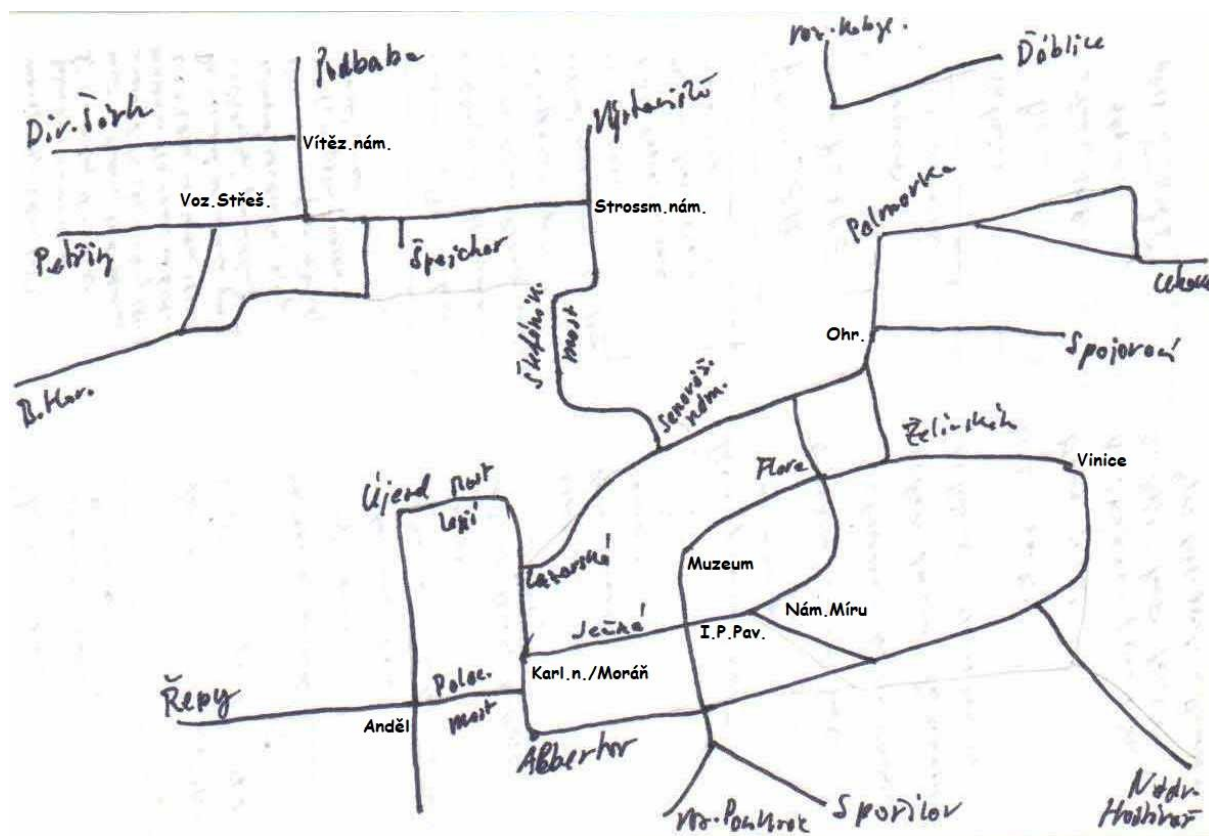
Po všech stránkách bohatá dovolená ve Francii skončila a 22. července jsem se vrátil do práce; od jara 2002 jsem už nechodil pěšky na Žižkov do Olšanské ulice, kde byla Telematika – či jak se tehdy můj drážní zaměstnavatel jmenoval – v údajně ekonomicky nevýhodném nájmu u České pošty, nýbrž do **Karlína**, do nejzápadnějšího domu na jižní straně Křižíkovy ulice, s výhledem na autobusové nádraží Florenc. Další prázdninové dny jsme trávili v Praze a sledovali, jak pod vlivem četných a dost

³ Tento tvar snad odpovídá praxi skloňování francouzských substantiv. Řežábkovi vycházeli z výslovnosti *Étreta* a skloňovali podle vzoru žena. Tak se to dobře říká, ale hůře píše.

⁴ Když občan ČSSR (Československé socialistické republiky) po r. 1968 uzavřel sňatek s cizincem či cizinkou, byl mu zpravidla odchod za manželkou či manželem povolen (i s možností jezdit do ČSSR na návštěvy), ale musela být za něho zaplacená státu částka odpovídající výši vzdělání. Jirka Tuček byl asi hodně drahý, protože byl Ing. CSc. Tato praxe vypadá na první pohled hrozně, ale v podstatě je to kompenzace bezplatného (a v oblasti exaktních a technických věd kvalitního) školství s četnými výhodami a benefity.

prudkých dešťů stoupají hladiny řek. S určitými rozpaky jsme se vydali na výlet z Libochovic do Peruče, cestou do Lovosic jsme sledovali rozvodněnou Vltavu i Labe. Netrvalo dlouho, a na Prahu se přihnala snad největší v historii registrovaná **povodeň**. Do zaměstnání jsme nesměli chodit, doprava v Praze byla ochromena, Téměř celý Karlín, východní část Holešovic, dolní Troja, Kampa a další části Prahy 1 byly zaplaveny. Metro zůstávalo poměrně dlouho v provozu, což způsobilo, že pak na něm vznikly i škody, jimž by se při včasném zastavení provozu v nízko položených úsecích a stanicích asi dalo zabránit.

Krátce po polovině srpna jezdilo metro A jen v úseku Skalka (tehdejší konečná stanice) – Nám. Míru (později byly přidány kyvadlové spoje Nám. Míru – Muzeum) a metro C mezi Hájem a Pražského povstání, doplněné kyvadlovými spoji Pražského povstání – Muzeum. Tehdejší funkční tramvajovou síť naznačuje obrázek (nedopatřením na něm chybí provozovaná trať z Vinice k Ústředním dílnám DP). Omezeny byly i autobusy, např. 133 z Malešic dojela jen na Žižkov k Památníku a odtud pokračovala jako 135 na Jižní Město. Trasy tramvajových linek byly pozměněny nejen kvůli neprůjezdným úsekům, ale také tak, aby mohly převzít zátěž linek A a B metra; vyloučený úsek linky C nahrazovaly autobusy.



Tramvajové spojení mezi vltavskými břehy zůstalo zachováno, avšak stále jsme žili v napětí, že může být přerušeno. My bydlíme na pravém břehu Vltavy, Nadrchalovi s miminkem Davidem na levém. Evinka se těžko vyrovnávala s tím, že po určitou dobu by nebylo bývalo moudré k nim jet. Třeba by se dostala k nim, a pak domů už nikoli. Povodeň tak pro nás zůstává spojena s Davidovým příchodem na svět.

Doprava se vracela do normálu postupně. Když jsme, asi po dvou týdnech, zas začali chodit do práce, jezdila 133 místo na Florenc k Masarykovu nádraží a značná část Prahy byla uzavřená pro individuální automobilovou dopravu, a tak jsem si užíval pěších cest domů žižkovskými ulicemi a pak úhlopříčně od SZ k JV Olšanskými hřbitovy.

Povodně zasáhly výrazně i další tok Vltavy a navazující tok Labe; hodně poškozena byla i trať z Prahy do Drážďan. V Ústí nad Labem jediným spojením mezi oběma labskými břehy byla železnice. K zvláštnímu jevu došlo na Labi nad Mělníkem, kdy vltavská voda proudila labským řečištěm "proti proudu" do Neratovic. – Hladina byla "vodorovná", a tak bylo zajímavé sledovat sklony některých komunikací, které se jeví celkem bez svahu; na našem pracovišti v Křížíkově 2 sahala voda k prahu, o kousek dál u karlínského viaduktu už byla hladina několik metrů nad úrovní ulice.

Sotva skončila povodeň, Evi se zúčastnila matematického semináře v Jevíčku a na to jsme navázali několika málo dny strávenými v Boskovicích (bylo to v době, kdy jsme ještě měli pracoviště zavřené).

V roce 2003 strávili Řežábkovi kvůli Pavlovu pracovnímu angažmá 5 měsíců na severozápadě Spojených států. Po návratu Jitunka pokračovala v doktorandském studiu na katedře ekonometrie na VŠE, avšak starost o dvě děti a očekávání třetího a z toho plynoucí únava ji vedly k rozhodnutí s přípravou na "velký doktorát" (zatím) nepokračovat. V březnu 2004 přišla na svět **Danuška**, naše čtvrté vnouče. Místo nejmladšího vnoučete jí však dlouho nepatřilo, o prázdninách se Nadrchalům narodil **Marek**.

V zaměstnání jsem pokračoval na aktualizacích a údržbě programů pro osobní pokladnu. Rozšiřoval se počet stanic, kde bylo možno platit kartou, přibýval počet různých nabídek míst ve vlacích (tichý oddíl, oddíl pro ženy apod.), takže jsem měl co dělat. Nicméně celý systém už zastarával, mluvílo se o přípravách na nový systém, dokonce se s nimi začalo a i já jsem se účastnil některých přípravných konzultací. Přitom jsem si uvědomoval, že sice jsem k objektovému programování školení absolvoval, ale jeho pointu jsem nepochopil či nezažil. A v polovině roku 2006 mi měl vzniknout nárok na důchod. Nepředpokládal jsem, že bych u dráhy nějak přesluhoval, spíš jsem si představoval, že – pokud bych byl svěží důchodce – bych se na stará kolena vrátil k vyučování matematice a fyzice někde na střední škole. Mé představy o tom, co se mnou bude dál, se během roku 2004 začaly měnit, když se po podniku mluvílo o tom, že bych spolu s některými dalšími svými vrstevníky kolegy měl být zařazen do tzv. doprovodného sociálního programu (možná ten název pletu, je to stejně jen krycí označení pro celkem citlivé propuštění)⁵. Ona byla tehdy v naší

⁵ Ukončení pracovního poměru v tomto případě neproběhlo výpovědí, nýbrž dohodou. Součástí dohody bylo relativně slušné odstupné, ovšem nesrovnatelné s tím, jaké dostávali vysocí státní úředníci. Patřilo k němu i

ekonomice taková móda snižovat počet zaměstnanců tak, že mnohé činnosti, které si podnik dříve dělal sám, si zadal u vybraných dodavatelů. Rozhodně se tak celá situace stávala méně přehlednou a snáze se v ní ukrývaly různé nepravosti. A tak i péče o software pro osobní pokladnu měla být svěřena externímu dodavateli, zde snad solidnímu a osvědčenému. A tak jsem si zvykal na myšlenku, že ke konci roku 2004 u dráhy skončím.

Prázdniny roku 2004 byly pro nás velice bohaté, především díky Bohunčinu pozvání do **Velké Británie** a s ní pak i do **Irska**. Do Londýna jsme volili pohodlnější a jednodušší dopravu autobusem, při níž jsme se ponejprv v životě svezli tunelem pod Kanálem, kam naložili celý autobus. Náš pobyt na Britských ostrovech měl tři části, u tetičky v Cambridži, s tetičkou v Irsku a nakonec jen ve dvou u Jonesů v Bangoru. **Cambridge** jsme si moc rádi zopakovali. Tetička naplánovala odtud jednodenní výlet autobusem do Oxfordu, avšak přišlo jí do toho nějaké úřední jednání, a tak jsme se s Evi místo toho vydali vlakem do **Ely**. Na základě své kusé znalosti cambridžského nádraží a nesystematicky vyvěšených jízdních řádů jsem vedl naše kroky k vlaku, který – podle toho, co jsem věděl – nemohl jet jinam než do Ely. Avšak jel. Pan průvodčí byl hodný a měl pro zmatkující cizince pochopení; nejen že Evince uznal lístek, ale i poradil nám, jak se do Ely dostaneme. Z vlaku jsme vystoupili v koňmi a dostihy proslulém **Newmarketu**, trochu jsme si tamní koňské pamětihodnosti prohlédli, a vhodným vlakem odjeli do Ely s krásnou katedrálou a přilehlými církevními budovami, vedle nichž se nacházel nenápadný památník Olivera Cromwella. V ohromné katedrále nás zaujala kamna k vytápění; v jedné části probíhala jakási dětská zájmová činnost. myslím, že už mimo katedrálu, avšak v některém z církevních objektů jsme si dali v čistém příjemném prostředí a relativně za dobrou cenu kávu. Z Ely do Cambridge už jsme cestovali přímo. – Z Cambridge jsme pak vlakem odjeli i s tetičkou na velšský ostrov Anglesey do Holyheadu, v Bangoru nám k vlaku přišla zamávat Baruška Jonesová a z Holyheadu jsme pak pokračovali lidí do **Dún Laoghaire**, což je jižní předměstí **Dublinu** s přístavem. Příměstský vláček nás pak dopravil na nádraží Connolly do centra irské metropole, kde pro nás už tetička v předstihu zajistila hotel. Při první procházce Dublinem jsme se stavili v cestovní kanceláři a tetička zajistila a i nám zaplatila tři velice šikovně zvolené poznávací zájezdy. Dva z nich byly čistě autobusové, a to do míst od Dublinu nepřilíš vzdálených, při nichž jsme poznali jak různé charakteristické rysy irské krajiny, tak na nás dýchla stará irská historie v podobě rozlehlé hrobky tvořící krajinou dominantu, tak i ve starých, zčásti zřícených opatstvích či na starých hřbitovech s keltskými kříži. Poslední ze zájezdů obsahoval přejezd vlakem na západ ostrova do **Limericku**, odtud autobusem s řadou pestře volených zastávek (hrad, skansen, **Moherské útesy**, melancholická krajina **Burren**) do **Galwaye** a odtud zas vlakem zpět do Dublinu. Sympatické bylo, že Evince a mně v

ponechání drážních jízdních výhod, ovšem v důchodcovském rozsahu (značné omezení pro cesty do zahraničí, ale plný rozsah pro Českou republiku a Slovensko.

cestovní kanceláři z ceny zájezdu odečetli jízdné za vlak, když jsme ukázali své volné jízdenky. Na západ jsme odjížděli poměrně brzy ráno z nádraží Heuston⁶, na něž jsme šli asi 3 km z hotelu pěšky. Po takové ranní procházce můj organizmus už docela potřeboval WC, na nádraží bylo takové, které vyžadovalo vhodit předem nějaké mince, tuším, že to bylo 50 centů (pro Čecha nemálo); mince jsem dal dohromady, turniket mě pustil – a stanul jsem před zavřenými dveřmi, na nichž bylo malým, zdaleka rozhodně nečitelným písmem oznámeno, že otvírají v 7 hodin, což zhruba odpovídalo době odjezdu vlaku. Už vlastně nevím, jak to dopadlo, snad přece jen otevřeli dříve, možná to bylo ze soucitu, že mě viděli v placeném prostoru, avšak před zavřenými dveřmi.

V Galwayi jsme se byli podívat u **Lynch Castle**. Podle nějaké dávné události před ním vzniklo sloveso *lynčovat*. A když jsem se doma na rodinu Lynchů díval do jakési encyklopedie, dověděl jsem se, že z této urozené rodiny pocházel (z matčiny strany) snad nejznámější revolucionář *Ernesto Che Guevarra*. Do Dublinu jsme jeli vlakem. V centru Galwaye je docela velká nádražní budova, za níž však čekalo kolejiště tvořené jen jedinou kolejí (několikrát denně odtud jel vlak do Dublinu a asi nic víc).

Z nádraží Connolly jsme s tetičkou vyjeli podívat se na její první působiště po emigraci na Britské ostrovy, do města **Drogheda**, jehož dominantou je středověký větrný mlýn (bez lopatek). Tetička leccos v Droghedě poznávala, porovnávala, zavedla nás i do kostela, kam chodila, avšak na větrný mlýn si nepamatovala. Zřejmě proto, že tam před půl stoletím nebyl...

Dublin jsme si za tu krátkou dobu docela oblíbili. Evi byla "fascinována" elektrickou instalací umístěnou vně na omítce hotelu, kde jsme bydlili, a místy ani k omítce nepřichycenou. Prošli jsme si centrum, viděli nejdůležitější stavby – to patří k návštěvě metropole. Co bylo pro nás překvapením, byly protestantské kostely. V katolickém Irsku anglikánská katedrála byla dominantou, zatímco katolická se tísnila v husté zástavbě v nenápadné ulici blízko Pošty (to je v Dublinu jedna z nejdůležitějších staveb, proto velké P; jako pošta aspoň v době naší návštěvy ovšem fungovala). Většina nápisů v Irsku je dvojjazyčných s prvním místem patřícím irštině. Připomnělo mi to setkání s podobně dvojjazyčnými nápisy v Horní Lužici, na prvním místě lužická srbština, na druhém němčina. V obou případech ten první jazyk byl záležitostí folklóru; v Lužici se mluvilo německy, v Irsku anglicky.

⁶ Nádraží Connolly je ve východní části centra patro nad úrovní ulice a slouží k cestám na sever a na jih. Hlavové nádraží Heuston je na pravém břehu řeky Liffey západně od centra, už poněkud mimo ně.



Středověký větrný mlýn v Droghedě

Irsko jsme opustili opět v Dún Laoghaire⁷ a přeplavili se do Holyheadu a odtud přes ostrov Anglesey do **Bangoru**, kde na nás na nádraží čekali Jonesovi a odvezli autem k sobě do asi 5 km vzdáleného předměstí Tal-y-bont. Bohunka tam společně s námi a našimi velšskými hostiteli strávila večer a noc a pak odjela do Cambridže. Nás čekalo několik bohatých velšských dnů s **Baruškou a Ivanem Johnesovými**. Oni jsou opravdu velšané, běžně používají velštinu, cítí se spjatí s Walesem a jeho historií. Když nás vzali na okružní cestu po ostrově **Anglesey**⁸, vyprávěli – zvláště Ivan – leccos z historie. Vzpomínám na návštěvu již opuštěných měděných dolů, kde v minulosti těžba chudému obyvatelstvu velice pomohla. Během okruhu po Anglesey jsme si uvědomili, jak tam v minulosti důležitým zdrojem energie byl dne znovuobjevovaný vítr. Jonesovi nás vzali autem podle moře na východ do **Llandudna** s vyjíždkou tramvají na **Great Orme** a do **Conwy** s mohutným hradem, který jsme si prohlédli a pod nímž tunelem projíždí vlak, a také s údajně nejmenším (či nejužším?) domem ve Walesu. Podívali jsme se s nimi na jih od Bangoru, kde jsme viděli několik hradů (Baruška nás upozornila, že je tam třeba rozlišovat velšské hrady od hradů anglických, jichž je asi většina), navštívili klidné letoviště **Betws-y-coed** [*betuzykoed*], obdivovali se krásné

⁷ Laoghairova pevnost; krále Laoghaira lze ztotožnit s Havlíčkovým Králem Lávrrou

⁸ Na ostrově Anglesey, nedaleko Bangoru, je již nepoužívaná železniční zastávka s nejdelším názvem (na světě): **Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwilllantysiliogogoch** (58 písmen; v keltských jazycích často je jedna hláska reprezentována více než 1 písmenem). Název zastávky se shoduje se jménem obce, které v češtině znamená "Kostel Panny Marie (Llanfair) v roklině (pwll) bílých lísek (gwyn gyll) poblíž (ger) prudkého víru (chwynn drobwill) a kostela svatého Tysilia (llantysilio) u červené jeskyně (ogo goch)"

krajině s horami a jezery (o turisty tam ovšem zdaleka není tak dobře postaráno jako u nás prostřednictvím značkování turistických cest) a dokonce jsme se i svezli turistickým vláčkem z Caernarfonu [*ka'ná'võn*] kamsi do velšského vnitrozemí (vláčkem jsme jeli jen Evi a já, Baruška s Ivanem jeli autem, které bylo třeba k vlakovému cíli přemístit). K tomuto výletu se pojí jedna nepříjemná vzpomínka: jakýsi racek znečistil Evinku. I to patří ke zkušenostem od moře.

S Jonesovými jsme byli i na procházkách do jejich blízkého okolí a s Baruškou jsme navštívili nedělní bohoslužby v moderním kostele, který byl plný. Nerozuměli jsme vůbec, ale příjemnou atmosféru jsme vnímali. A uvědomili jsme si, že velština není jen nějaký folklór, nýbrž používaný prostředek komunikace mezi lidmi, kteří nepropadají současnému trendu "vykořeňování". Je to těžký jazyk, nebyl jsem s to se ani naučit pravidla výslovnosti, ale k Walesu a Velšanům máme kladný vztah a po této naší návštěvě severowaleského Gwyneddu se nám jak země, tak její obyvatelé stali ještě bližšími. Nicméně i z velšského Bangoru jsme ve dvou podnikli jeden výlet do Anglie, a to do **Chesteru**. Je to nádherné město s úžasnými hrázděnými domy. A měli jsme štěstí, že jsme tam dorazili v pošmourném až mírně deštivém počasí, v němž se dalo docela příjemně městem chodit, avšak do ulic nevyrážely davy. Kouzlo Chesteru jsme vnímali i odpoledne, kdy se vyčasil, ale kvůli množství lidí v ulicích celkový dojem už nebyl tak kouzelný.

Z Bangoru jsme už zamířili vlakem do Londýna a odtud autobusem domů. Cesta byla trochu delší, než jsme počítali, při přestupu v Crewe u našeho vybraného vlaku byl nápis *cancelled*⁹, pak přijel neznámo odkud jakýsi vlak směřující do Londýna, takže na domluvený sraz s tetičkou, která byla tak obětavá, že se tam přijela s námi rozloučit, jsme dorazili ještě včas, a pak přes noc, zas tunelem pod Kanálem, jsme pokračovali domů.

Bohatou dovolenou na Britských ostrovech jsme doplnili příjemným několikadenním pobytem v **Pelhřimově**. Na náměstí jsme bydleli v příjemném hotelu, podívali se odtud na Křemešník a do Moravče ke kostelu, kam rád jezdíval kázat pan profesor Kohák, a hlavně si užili město Pelhřimov, které bylo vybaveno četnými informačními tabulemi o významu a historii různých staveb. Mezi nádražím a centrem města je funkční římskokatolický kostel (snad Panny Marie Bolestné), v němž na kůru byla psychiatrická ordinace MUDr. Jaroslava Maxe Kašparů¹⁰ – pěkný příklad nesvátečního využití kostela.

⁹ Informace *cancelled* byla u Britských železnic docela běžná. Pro uživatele služeb Českých drah to byl jev velice neobvyklý. Dnes (2021) sdělení *vlak odřeknut* je v Česku docela běžné.

¹⁰ Prof. PaedDr. ThDr. MUDr. et MUDr. PhDr. **Jaroslav Maxmilián Kašparů**, Ph.D. (*1950), píšící pod jménem Max Kašparů, je český řeckokatolický kněz (dříve římskokatolický jáhen), psychiatr, pedagog, premonstrátský terciář, člen Obce spisovatelů, autor duchovní literatury a esperantista, který působí v Pelhřimově jako soudní znalec v oboru psychiatrie. Roku 2012 byl zapsán do České knihy rekordů jako držitel největšího počtu vysokoškolských titulů.

Prázdniny 2004 skončily, rodina se rozrostla o **Marka Nadrchala** a já jsem věděl, že **dny mého působení u Českých drah jsou sečteny**. Svým způsobem jsem se na změnu těšil, ale stále více jsem si uvědomoval, že najít zaměstnání nebude jednoduché¹¹. V oblasti informačních technologií jsem si už hledat netroufal, nebyl jsem s to vstřebat něco hodně nového. Děti byly už na vlastních nohách, a tak jsem se mohl spokojit i s prací hůře placenou. Informoval jsem se na několika vysokých školách, většinou mi odpověděli, že podle směrnic mají přijímat mladé, perspektivní pracovníky. Naději mi však dal Miloš Kaňka, můj studijně o rok mladší kolega z MFF, s nímž na společně prožívaném závěrečném vojenském soustředění mne spojoval nedostatek militárních schopností a který vedl **katedru matematiky na Vysoké škole ekonomické**. On o mne skutečně zájem měl, nicméně byl jakýsi nesoulad mezi ním a vedením fakulty, takže si netroufl mě rovnou přijmout. Přijetí mělo probíhat prostřednictvím konkursu a nějak se mu nedařilo jeho vyposání iniciovat. Dveře a naději mi však otevřel tím, že mě už na podzimní semestr 2004 přijal na dohodu o provedení práce, a to prakticky na poloviční pracovní úvazek – 4 dvouhodinová cvičení týdně (plný úvazek tehdy byl 14 týdenních hodin). Učil jsem v pondělí a ve středu odpoledne po 4 vyučovacích hodinách. Samozřejmě to znamenalo velký zásah do rytmu života, mj. jsem se na celé poslední čtvrtletí 2004 musel omluvit na staršovstvu. Ale stálo to za to a práce ve škole se mi líbila a moc jsem si přál, aby to vyšlo.

Dověděl jsem se tehdy ještě o jedné možnosti. Ing. **Anička Hasalová**, milá spolupracovnice Ekologické sekce ČKA, pocházející z Ostravsko-opavské diecéze, učila matematiku na pomezí Malešic a Hrdlořez na střední škole pro administrativu EU. Vdala se, byla z ní Anička Kupková, a s manželem se rozhodli nepotlačovat moravské kořeny, a tak se chystala Prahu opustit a byla by to mohla zařídit, abych dostal místo po ní. Pozvala mě, abych školu poznal, než bych se nějak vážně rozhodoval. Jedna návštěva mi stačila a věděl jsem, že tam nikdy! Bylo zřejmé, že tamní studentky o žádné pořádné poznání zájem nemají. A kromě toho škola byla personálně spjatá s jednou dost neblaze proslulou političkou. O to více jsem si přál zakotvit na VŠE. Když jsem se z ulice Pod Táborem vracel a procházel Kaňkovou ulicí, tak jsem snil o tom, aby Kaňka bylo jméno mého šéfa. Nakonec opravdu bylo.

V neděli 10. října 2004 pozdě večer v 30. týdnu svého života náhle zemřela **Danuška Řežábková**. Evi zrovna byla na jakémsi školním soustředění v Mozolově na Táborsku. Když jsem bral Pavlův telefon, byl jsem úplně mimo, vůbec jsem neuměl domyslet, co se stalo. Když mi to po chvíli začalo docházet, vydal jsem se k Řežábkům a aspoň nějakou část noci jsem s Jitunkou a Pavlem strávil. Ve společenství s nimi jsem si uvědomil hloubku Jobovy knihy. Problém pak byl to sdělit Evince, která mobil měla

¹¹ U dráhy jsem měl skončit 3 týdny po 60. narozeninách. Nárok na důchod mi měl vzniknout 10. června 2006. Potřeboval jsem na 18 měsíců zaměstnání. Předčasný důchod by byl býval velice finančně nevýhodný pro celou dobu pobírání důchodu. Pravidla pro výpočet důchodu byla taková, že na vyšší platu, který bych v novém zaměstnání pobíral, by důchod závisel jen velice málo.

někde v pokoji v kabele. Podařilo se mi se s ní spojit prostřednictvím jejího kolegy, který v Mozolově také byl a mobil nosil při sobě. Evi hned jela domů, byli jsme s Řežábkovými nablízku, ale Danuška zde už nebyla. Danušku pohřbívala Irenka Škeříková, v té době už s velmi vážným nádorovým onemocněním. Její slovo i celý obřad v nuselském sboru a pak na Olšanských hřbitovech byly citlivé a hluboce křesťanské. Velice jsem se jí obdivoval a její službu ocenil. A protože mi moc záleželo na mé práci na VŠE, hned po uložení rakve do hrobu jsem jel do školy, aby se za mne suplovalo co nejméně (suploval za mne na dohodu o provedení práce jeden starý pan docent, jehož jsem neznal; protože jsem do školy dorazil uvnitř cvičení, ujistil jsem ho, že dostane zapláceno cvičení celé, ale výuku jsem převzal, aby byla veselejší a živější – k spokojenosti studentů).

Dovršil jsem 60 let života a **po 27 a půl roce jsem odcházel od dráhy**. Sočasně se mnou a stejným způsobem odcházeli i kolega Ing. Dalibor Frumert (*1946). Spolu s ním a ještě s kolegyní Ivankou Brzákovou, která slavila své 40. narozeniny, jsme pozvali ostatní kolegyně a kolegy z Aresu k narozeninově loučicímu setkání (tři lidé, dva odchody do "doprovodného sociálního programu" a dvoje "kulatiny"), a to ve velice důstojném prostředí - ve vládním salóncu na dejvickém nádraží. Měl jsem své spolupracovníky rád a zpětně si velice cením toho, že jsme se od té doby několikrát – zpravidla před Vánoce – sešli. A neloučil jsem se úplně ani s Aresem; na dohodu o provedení práce jsem v prvním pololetí 2005 ještě něco dokončoval – to už jsem ovšem nechodil na Florenc, nýbrž do Hrdlořez pod Tábor. Ale to už patří do další části.

Praha, říjen 2021